

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Filozofická fakulta

Ústav věd o umění a kultuře

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autor práce a studijní obor: Bc. Simona Vaníčková - Kulturní studia

Název práce: Star Wars: A Franchise Story

Oponentka práce: Mgr. Vera Kaplická Yakimova, Ph.D.

Slovní vyjádření, náměty a otázky k obhajobě:

Diplomová práce Simony Vaníčkové se zaměřuje na téma, oblíbené jak u fanoušků, tak i odborníků – franšizu Hvězdné války. Autorka se však vydala ne úplně očekávatelným směrem, kdy se vyhýbá práci s primárním materiálem, jak je většinou zvykem, a sleduje příběh okolo vzniku a fungování filmové ságy Star Wars. Musím se přiznat, že jsem si musela na toto rozhodnutí zvykat a připomínat si při čtení, že záměr práce opravdu není interpretovat samotná díla. Nemohu se však ubránit pocitu, že v případě tak interpretačně bohatého materiálu, a tak nadané studentky, je to lehce promarněná možnost. Zároveň musím hned vzápětí uznat, že je předložená diplomová práce ve svém úkolu úspěšná a vyznačuje se zajímavými poznatky.

Práce je strukturována chronologicky a její tři velké části sledují příběhy třech období Hvězdných válek. Autorka navíc připojuje i „meziválečná“ období, ve kterých ukazuje strategie udržování zájmu o franšizu, v závěru práce se věnuje i možné budoucnosti Star Wars. Vaníčková používá rozmanité zdroje, ze kterých dokázala sestavit příběh proměn ve filmové produkci a distribuce americké (a světové) kinematografie. Tyto proměny přesvědčivě hodnotí jako zároveň nutnou podmínku pro vznik a kultovní status Hvězdných válek, ale důležitá funkce práce je, že ukazuje, jak samotná franšiza přinutila, nebo inspirovala filmový průmysl

se sám změnit. Toto zjištění se může zdát samozřejmé, ale diplomová práce nabízí pozadí z různých složek filmové produkce (speciální efekty, marketingové strategie propagace, udržování kontaktu s diváky atd.), které George Lucas zásadním způsobem dokázal změnit. Vaničková tak nezůstává u známých klišé, ale naopak nabízí historický důkaz pro tvrzení, které se vžilo jako automatické. Autorka přidává i množství zajímavých poznatků, které budou pro průměrného fanouška Hvězdných válek (k této skupině patřím snad i já) předpokládám neznámé. Například na s. 40 pojednává o situaci, která nastala v amerických kinech před premiérou prvního dílu druhé trilogie, *Epizoda I: Skrytá hrozba*, kdy si diváci kupovali lístek na filmové promítání jen kvůli touze zhlédnout trailer a poté opouštěli sál. Jako pamětnice této doby si samozřejmě vybavuji vlastní nadšení z toho, že jsem byla na sofijské premiéře, která začínala v 0.01 v noci.

Musím poznamenat, že i když se těchto témat dotýká letmo, Vaničková propojuje výše charakterizovaný typ výzkumu s poznatky ze sféry studia žánrů a z naratologie. Tyto pasáže jsou velice povedené a přínosné.

Kdybych měla přece jen ukázat na slabiny předložené práce, zaměřím se na několik různých námitek. První rovina se týče obsahu a stylistické povahy zároveň. Tím, že se autorka rozhodla pro příběh, který se odehrává mimo samotných filmů, musela se spoléhat na množství sekundární literatury. Stává se pak, že jsou některé části práce spíše kompilační povahy. Navíc tím, že autorka nečerpá z „odborné“ literatury, ale z různých biografií George Lucase, tento publicistický styl přešel i do jejího vlastního psaní. Uvedu několik příkladů. Například na s. 16 se setkáme s touto větou: „Se speciálními efekty a hrubým sestřihem natočeného materiálu a stejně tak s fyzickým i mentálním zdravím v troskách se Lucasovi zdálo, že se jeho sen potápí – nepomohlo ani vtírající se vedení Foxu, které se mu nervózně dívalo přes rameno a jemuž s neochvějnou důvěrou musel čelit Lucasův jediný zastávce ve studiu Alan Ladd.“ Nebo na s. 26 autorka píše: „nutno podotknout, že Lucas, podle všeho ne příliš nadaný sociální inteligencí, k přesčasům své kolegy přimět nedokázal...“ Pro mě byl tento styl rušivý a nepatřičný pro žánr diplomové práce. Navíc se místy setkáváme i s nevydařenými překlady z původně anglických textů, jako například na s. 18: „Tato figura po dalších dvacet let neklesla“ (zde je asi myšleno „částka“ peněz?), na s. 29 pak třeba: „Derivativní kvalita filmů je však často diskutována nejen v rámci kritiky neoriginality“.

Jako velkou škodu vnímám rozhodnutí autorky vyprávět svůj příběh jen ve „světlych“ barvách, což sama přiznává v závěru práce. Uvádí namátkou několik zásadních podnětů, jako je třeba

využití názvu Star Wars americkou armádou, nebo spory mezi fanoušky a Lucasem. V samotném textu práce je vztah režiséra k divákům dle mého názoru lehce idealizován, sice nejsem odborníkem, ale hned se mi vybaví například spor o tom, zda Han Solo střílel první. Autorka by mohla tento spor mezi fanoušky a Lucasem představit a interpretovat během obhajoby práce. Stejně tak by mohla pojednat o tom, proč si myslí, že franšíza zůstává tak populární, i když její kritické a divácké hodnocení klesá skoro konstantně? Zajímavě by bylo i promyslet více do hloubky fenomén Star Wars jako „rodinnou“ zábavu, kdy už máme aspoň dvě generace „dědičného“ fanouškovství (tj. rodiče předávají svým dětem kultovní status Star Wars).

Celkově hodnotím práci jako úspěšnou a podnětnou a doporučuji ji hodnotit jako výbornou.

Navrhovaná klasifikace: výborně

.....
Podpis oponenta práce

V Českých Budějovicích dne 28. května 2021

Stupeň klasifikace:	Výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------